

Sygn. akt III AUa 457/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska (spr.) SO del. do SA Danuta Dadej-Więsyk
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2015 r. w Lublinie

sprawy W. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o datę podjęcia wypłaty emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 30 marca 2015 r. sygn. akt IV U 975/14

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i oddala odwołanie.

Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Małgorzata Pasek Danuta Dadej-Więsyk

Sygn akt III AUa 457/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.07.2014 r. ZUS Oddział w S. ustalił wysokość emerytury W. P. (1) i jednocześnie podjął wypłatę emerytury od dnia 1.07.2014 r.

Od decyzji tej odwołanie złożył W. P. (1), który powołując się na treść art. 129 w zw. z art. 184 oraz art. 100 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. , poz. 1440) nie zgadzał się z terminem podjęcia wypłaty emerytury od dnia 1.07. 2014 r. w sytuacji, gdy spełnił wszystkie przesłanki do uzyskania emerytury od dnia 23.08.2012 r. W związku z tym, ubezpieczony domagał się wypłaty emerytury od dnia 23.08.2012 r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Oddział ZUS wnosił o jego oddalenie. Organ rentowy argumentował, iż ubezpieczony po przyznaniu mu prawa do emerytury w wieku obniżonym od dnia 23.08.2012 r. kontynuował zatrudnienie i w związku z tym decyzją z dnia 9.06.2014 r. organ rentowy realizując wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 8.04.2014 r. ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego i jednocześnie zawiesił wypłatę świadczenia na podstawie art. 103a ustawy o FUS. W dalszej części odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że ubezpieczony złożył wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia w dniu 1.07.2014 r. i jednocześnie załączył świadectwa pracy stwierdzające rozwiązanie stosunku pracy z dniem 30 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 30 marca 2015 roku w punkcie I zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do podjęcia wypłaty emerytury od dnia 1 stycznia 2013 roku, natomiast w punkcie II w pozostałej części odwołanie oddalił.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i ich ocenie prawnej.

Ubezpieczony W. P. (1) nabył prawo do emerytury od dnia 23.08.2012 r. na mocy wyroku sądowego wydanego w dniu 8 kwietnia 2014 r. przez Sąd Apelacyjny w Lublinie. Pozwany ZUS realizując wyrok wydał w dniu 9.06.2014 r. decyzję o przyznaniu W. P. (1) prawa do emerytury od dnia 23.08.2012 r. i zawiesił jej wypłatę wobec kontynuowania zatrudnienia. Ubezpieczony złożył w dniu 1.07.2014 r. wniosek do ZUS o podjęcie wypłaty świadczenia i załączył świadectwo pracy stwierdzające ustanie stosunku pracy z dniem 30.06.2014 r.

Sąd Okręgowy przyznał, że omyłkowo przyjął, iż wypłata emerytury przysługuje ubezpieczonemu od dnia 1.01.2013 r. tj. od daty, kiedy nastąpiła zmiana prawa dotycząca możliwości przyznania emerytury osobom, które nie rozwiązały stosunku pracy. Ubezpieczony kontynuował zatrudnienie u tego samego pracodawcy do 30.06.2014 r. i w związku z tym w świetle art. 103a ustawy o FUS wypłata świadczenia podlegała zawieszeniu. Sąd Okręgowy stwierdził, że przez przeoczenie nie zastosował tego przepisu, co skutkowało wydaniem nieprawidłowego rozstrzygnięcia. Decyzja organu rentowego o podjęciu wypłaty zawieszonych emerytur z dniem 1.07.2014 r. jest zatem prawidłowa.

W związku z tym odwołanie powinno być oddalone, czego nie uczynił omyłkowo Sąd Okręgowy.

Apelację od tego wyroku złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. i zaskarżając wyrok w punkcie I zarzucił wyrokowi: 1) naruszenie prawa materialnego tj. art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) poprzez niezastosowanie tego przepisu.

Wskazując na powyższy zarzut apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy, podał, że po rozpoznaniu wniosku organ rentowy decyzją z dnia 28 lipca 2014 roku na podstawie art. 135 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podjął wypłatę emerytury na rzecz ubezpieczonego od 1 lipca 2014 roku tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

Apelujący podniósł, że od dnia 1 stycznia 2013 roku zmiana uległa treść art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. nie obowiązuje wymóg rozwiązania stosunku pracy przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie art. 184 w/w ustawy, zaś w wypadku kontynuowania zatrudnienia wypłata świadczenia ulega zawieszeniu na podstawie art. 103a w/w ustawy. Ubezpieczony W. P. (1) nabył prawo do emerytury zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 8 kwietnia 2014 roku od 23 sierpnia 2012 roku. W dniu nabycia prawa do emerytury ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, a zatem zastosowanie w jego sprawie znajduje art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie, z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał ją bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Wnioskodawca w odpowiedzi na apelację organu rentowego wniósł o oddalenie apelacji. Ponadto uznał, że niekonstytucyjna regulacja zawarta w art. 103a ustawy w/c, potwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku dotyczyła wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskali od momentu wejścia w życie przepisu, ale także tych, którzy przeszli na emeryturę w późniejszym czasie. Przepis art. 103 a jest niezgodny z Konstytucją. Wniósł o skierowanie sprawy do Trybunału Konstytucyjnego w celu zbadania zgodności w/w przepisu art. 103 a ustawy emerytalnej z ustawą zasadniczą. Dalej uznał, że organ rentowy nie wydał decyzji o zawieszeniu prawa do emerytury i dlatego powinien wypłacać emeryturę od początku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie, co prowadzi do zmiany wyroku Sądu Okręgowego w punkcie I i oddalenia odwołania.

Zarzut apelacji, który sprowadza się do naruszenia przy wyrokowaniu przez Sąd Okręgowy prawa materialnego tj. art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440) poprzez niezastosowanie tego przepisu, jest zasadny.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że wnioskodawca W. P. (1) występował w dniu 8 sierpnia 2012 roku z wnioskiem o przyznanie emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 wyżej cytowanej.

Sąd Okręgowy, po rozpoznaniu odwołania wnioskodawcy od tej decyzji, wyrokiem z dnia 12 listopada 2013 roku oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł W. P. (1). Sąd Apelacyjny w wyniku rozpoznania apelacji wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2014 roku zmienił zaskarżony wyrok i ustalił W. P. (1) prawo do emerytury od dnia 23 sierpnia 2012 roku.

Organ rentowy, wykonując wyrok Sądu Apelacyjnego wydał decyzję w dniu 9 czerwca 2014 roku, w której przyznał W. P. (1) prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 w/w ustawy od dnia 23 sierpnia 2012 roku tj. od daty określonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego, dokonał też obliczenia emerytury oraz zawiesił wypłatę emerytury z uwagi na to, że wnioskodawca kontynuował zatrudnienie bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury ustalonym w decyzji.

W decyzji organ rentowy zawarł informację iż w celu podjęcia wypłaty emerytury wnioskodawca winien przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Decyzja powyższa uprawomocniła się, gdyż wnioskodawca nie składał od niej odwołania.

Dopiero w dniu 1 lipca 2014 roku do organu rentowego wpłynął wniosek ubezpieczonego W. P. (1) o podjęcie wypłaty emerytury. Do wniosku dołączone zostało świadectwo pracy wystawione 30 czerwca 2014 roku przez Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w S., z którego wnika, że ubezpieczony W. P. (1) był zatrudniony do 30 czerwca 2014 roku.

Po rozpoznaniu wniosku wnioskodawcy o podjęcie wypłaty zawieszony emerytury organ rentowy decyzją z dnia 28 lipca 2014 roku na podstawie art. 135 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podjął wypłatę emerytury od 1 lipca 2014 roku tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony, powołując się na art. 129 w zw. z art. 184 oraz art. 100 ustawy o emeryturach i rentach nie zgodził się z terminem podjęcia wypłaty emerytury i domagał się wypłaty świadczenia od dnia 23 sierpnia 2012 roku tj. od daty określonej w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 8 kwietnia 2014 roku.

Sąd Okręgowy, po rozpoznaniu odwołania zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał W. P. (1) prawo do podjęcia wypłaty emerytury od dnia 1 stycznia 2013 roku, a w pozostałej części oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy przyznał, że pomyłkowo orzekł w wyroku o prawie wnioskodawcy do wypłaty emerytury od 1 stycznia 2013 roku, a więc od daty, kiedy nastąpiła zmiana art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach w zakresie możliwości przyznania prawa do emerytury osobom, które nie rozwiązały stosunku pracy. Ostatecznie Sąd Okręgowy podkreślił, że przeoczył art. 103 a ustawy w/c dlatego go nie zastosował, co skutkowało nieprawidłowym rozstrzygnięciem.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, okoliczność, że Sąd Okręgowy nie zastosował do ustalonego stanu faktycznego art. 103a ustawy emerytalnej było nieprawidłowe.

Wstępnie wymaga podkreślenia, że zgodnie z art. 103 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103 a-106, przy czym przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3 z zastrzeżeniem, art. 103 a.

W myśl art. 103a w/c ustawy prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Analiza art. 103 a prowadzi do jednego wniosku, że osoba, która w czasie zatrudnienia uzyskała prawo do emerytury na podstawie ustawy emerytalnej nie może jej pobierać do czasu rozwiązania stosunku pracy, niezależnie od tego, jakie osiąga zarobki. Obowiązek rozwiązania stosunku pracy dotyczył zarówno osób, którym przyznano tzw. Wcześniejszą emeryturę, jak i osób, które uzyskały prawo do emerytury uzależnionej od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

A zatem przepis art. 103 a ma zastosowanie do wnioskodawcy, skoro w dacie nabycia prawa do emerytury kontynuował zatrudnienie u tego samego pracodawcy bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury i po jego nabyciu. Nie ulega wątpliwości, że art. 103 a był uznany za niezgodny z Konstytucją, ale tylko częściowo, bowiem wyłączył jego zastosowanie do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury od dnia 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 7 maja 2015 roku III UZP 3/15, LEX 176358, przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS ma zastosowanie do osób, które przed dniem 8 stycznia 2009 roku nabyły prawo do emerytury w obniżonym wieku a następnie w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku nabyły (i zrealizowały) prawo do emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Z kolei, z utrwalonego tym względzie orzecznictwa wynika, że art. 103 a znajduje zastosowanie między innymi do osób, które nabyły prawo do emerytury po dniu 1 stycznia 2011 roku po raz pierwszy. Wnioskodawca należy do takich osób. Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku sygn. akt II 2/12 uznano, że art. 28 (przejściowy) ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianę ustawy o finansach publicznych oraz rentowych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku jest niezgodny z art. z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w tej części, w której miał on zastosowanie wobec osób, które nabyły prawo do emerytury w czasie obowiązywania art. 103 ust. 2 a wyżej cytowanej ustawy.

W wyroku z dnia 12 marca 2014 roku II UK 358/13 LEX 144458 Sąd Najwyższy stwierdził, że wątpliwość co do konstytucyjności zastosowania art. 103 a dotyczyła tych i tylko tych osób, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury wówczas, gdy treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego i stażu ubezpieczonego, a realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia a więc tylko tych osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2008 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku. Zastosowanie art. 103 a ustawy w/c wobec wszystkich pozostałych pracowników emerytów, a więc tych którzy uzyskiwali prawo do

emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 roku i po dniu 1 stycznia 2011 roku nie narusza wzorców konstytucyjnych przez Trybunał Konstytucyjny.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Najwyższego i stwierdza, że w dniu 23 sierpnia 2012 roku wnioskodawca był zatrudniony w Spółdzielni Mieszkaniowej (...). Zatrudnienie jego trwało nieprzerwanie od 7 maja 2003 roku do dnia rozwiązania stosunku pracy, czyli do dnia 30 czerwca 2014 roku (k. 127).

W tej sytuacji ma zastosowanie do wnioskodawcy art. 103 a ustawy wyżej cytowanej. Okoliczność, że postępowanie sądowe zostało zakończone wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 8 kwietnia 2014 roku, w którym przyznane zostało wnioskodawcy prawo do emerytury (wyrok ten wiąże strony, sądy) nie może usprawiedliwiać żądania wnioskodawcy co do wypłaty emerytury od dnia 23 sierpnia 2012 roku, czyli od dnia przyznania prawa do emerytury, bowiem już od dnia 1 stycznia 2011 roku obowiązywał przepis art. 103 a. Konieczność zawieszenia wypłaty emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia istniała zatem przed datą nabycia prawa do emerytury przez wnioskodawcę i po jego nabyciu.

Nie ma racji wnioskodawca, gdy twierdzi, że organ rentowy nie wydał decyzji o zawieszeniu prawa do wypłaty emerytury, bowiem z decyzji z dnia 9 czerwca 2014 roku niezbitnie wynika, że organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia przez wnioskodawcę.

Przepis art. 103 a ma zastosowanie do wszystkich emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury od 1 stycznia 2011 roku i przed dniem 8 stycznia 2009 roku. Prawo wynikające z art. 103 a powinno być też jednakowo stosowane do wszystkich emerytów, także tych, którzy nabyli prawo do emerytury decyzją organu rentowego w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku, jak i tych, którzy nabyli prawo do emerytury wyrokiem Sądu, bez względu na to, w jakim czasie postępowanie sądowe zostało zakończone. Jeżeli wnioskodawca podjął decyzję o kontynuowaniu zatrudnienia w chwili złożenia wniosku o emeryturę, to musiał się liczyć z faktem, że pomimo korzystnej decyzji o przyznaniu prawa do emerytury do wypłaty emerytury dojść nie może z powodu kontynuowania zatrudnienia. W sytuacji, gdyby wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy, to niewątpliwie uzyskałby prawo do wypłaty emerytury od wcześniejszej daty. Nie ma jednak podstawy do ustalenia prawa do wypłaty emerytury w sytuacji kontynuowania zatrudnienia za okres kiedy toczyło się postępowanie w sądzie, bo wówczas stawiałoby to wnioskodawcę w korzystniejszej sytuacji od innych emerytów, a prawo nie może godzić w konstytucyjną zasadę równości wobec prawa. Kwestie podawane przez wnioskodawcę, a dotyczące zrównania w prawach tych emerytów, którzy kontynuują zatrudnienie u tego samego pracodawcy w dacie przyznania prawa do emerytury a tych, którzy rozwiązali stosunek pracy i nawiązali go z innym pracodawcą niż dotychczas w krótkim czasie, nie jest przedmiotem sprawy, nie dotyczą wnioskodawcy i nie mogą być wzięte pod uwagę w sytuacji wnioskodawcy.

Przepis art. 103 a jest jednoznaczny, w wielu orzeczeniach Sądu Apelacyjnego i Sądu Najwyższego był wyjaśniony dlatego nie budzi wątpliwości, że ma zastosowanie do wnioskodawcy.

Nie ma w tej sytuacji podstawy do kierowania sprawy do Trybunału Konstytucyjnego w celu zbadania zgodności przepisu art. 103 a ustawy emerytalnej z ustawą zasadniczą.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że zarzut naruszenia prawa materialnego przez Sąd Okręgowy okazał się trafny, co prowadzi do zmiany wyroku w punkcie I i oddalenia odwołania. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.